

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. V. Continentia est annexa sacris Ordinibus immediatè ex præcepto
Ecclesiæ; non autem ex voto, nisi in casu particulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

capite manifestissime patet, continentiam meliorem & preferendam esse nuptiis. Neque tam difficilem aut raram cum gratia Dei, quam aliqui bene apprehendant: nam omnes ad eam invitatur Apostolus dicens v. 7. & 8. *Volo omnes vos esse sicut me ipsum* (scilicet continentes) *sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius vero sic.* Dico autem non nuptis & viduis, bonum est illis, si sic permaneant, sicut & ego. Nempe intelligebat plurimos esse, qui donum continentiae sine periculo amplecti possent & cum innupti essent, ita in perpetuum perseverare, ut illis multo melius futurum esset, quam si nubarent.

mancipati sunt; blasphemetur inter impios nomen Domini.

Relictis itaque Hæreticis, tanquam impostoribus & inimicis continentiae; quam Christus Dominus noster ac magister verbo atque exemplo docuit, revertamur ad Catholicos; qui omnes uno ore laudant & prædicant continentiam tam Clericorum, quam Religiosorum; quamquam inter se disputent, utrum hæc continentia annexa sit Ordinibus immediate ex præcepto Ecclesiae, an vero mediante voto ordinatorum. Pro resolutione erit

CONCLUSIO V.

Continentia est annexa Sacris Ordinibus immediate ex præcepto Ecclesiae; non autem ex voto, nisi in casu particulari.

Suppono, obligationem continentiae duobus modis potuisse esse annexam Ordinibus sacris; primo modo immediate per præceptum, quemadmodum annexa est obligatio recitandi horas Canonicas. Secundo modo immediate ex voto (quemadmodum annectitur professioni solemnæ Religionis) mediante autem ex præcepto Ecclesiae, præcipientis tale votum explicitum, aut saltem implicitum seu tacitum.

121. Duobus modis potuit obligatio continetiae esse annexa Ordinibus sacris.

Est autem differentia inter illos modos, non solum speculativa, sed etiam practica; quippe honestas illius præcepti, est specie distincta, ab honestate illius voti; & per consequens, transgressio illius præcepti, est peccatum specie distinctum, à transgressione illius voti. Diversa quoque est ratio dispensandi in illo præcepto, & dispensandi in illo voto. Nam secundum communem sententiam non valet dispensatio in voto sine justa causa; cum tamen multi doceant, eam valere in proprio præcepto. Hoc supposito

Differentia inter illos modos.

Conclusionem nostram insinuat Doct. Subtilis 4. dist. 37. q. 1. n. 2. ubi quaerit rationem, cur Ordo sacer dirimat matrimonium contrahendum; & respondens, ait: *Videtur aliquibus, quod propter votum annexum sacro Ordini Sed contra: Aut votum istud est sic annexum, quod suscipiens vovet: aut est tantum ex præcepto Ecclesiae quasi annexum, quia tenetur ita servare, ac si voveret. Primum non; quia nullus vovens, vovet nolitum; sed iste suscipiens Ordinem sacrum, explicitè habet in voluntate non continere; igitur possibile est, quod ipse non voveret continentiam.*

122. Conclusio nostram insinuat Doct. subtilis.

Si dicas; quod vovet in sacro, quod facit in suscipiendo Ordinem sacrum, quia antiqui Patres Latini voverunt, & iste suscipit simile signum. Contra: nullus tenetur ex voto ad votum factum à alio, maxime si habet votum contrarium. Præterea Orientales suscipiunt idem signum, & tamen sine voluntate castitatis. Ita Scotus.

At

119. Rectè Ecclesia nolum voluit admittere ad Ordinem sacrum sine obligatione continentiae.

Nemo debet deterri ab obligatione continentiae propter oblatrationes hereticorum.

120. Offenditur alicuius Historiam quam adducit contra Catholicos Centuriatores Madeburgenses.

427. 2.

1. Pet. 2.

At disputando, non asserendo, ut patet. Neque enim ibi erat principalis quaestio, an ex voto, an ex praecipio Clericus teneretur ad continentiam; sed quo jure Ordo facer dirimeret matrimonium.

123.
Quo jure
Ordo facer
dirimat
matrimo-
nium, ex
scoto.

Ad quam proinde n. 4. sic respondet: *Dico igitur; nec propter votum continentia proprie dictum annexum Ordini sacro, nec annexum ex praecipio Ecclesiae, praecipiens tali non contrahere est, quod iste non potest contrahere (validè) sed ex hoc, quod Ecclesia faciat talem personam simpliciter illegitimam. Quod statutum fuit rationale: sive habitum fuerit à Christo, sive non; quia talis deputatur ministerio sacro, quod requirit munditiam mentis & carnis, perspicacitatem intellectus & fervorem affectus, ad qua omnia disponit continentia, & ad eorum opposita frequentia carnalis actus.*

Nec in hoc debet aliquis dicere, Ecclesiam sibi praedicare in suo jure; quia Ecclesia communiter non cogit aliquem ad susceptionem Ordinis sacri: & satis publicavit, quia post talem Ordinem susceptum, suspensus est inhabilis ad contrahendum; igitur voluntarie incurrit talem inhabilitatem. Ergo hic ex professio non aliud docet Scotus, quam Ordinem sacrum jure tantum Ecclesiastico dirimere matrimonium contrahendum, quae est communis sententia, ut videbimus proprio loco.

124.
An Concl.
nostra effi-
caciter pro-
betur ab
Aversa ex
Tridentino
sess. 24.
can. 9.

Hinc minus efficaciter Aversa q. 4. sect. 7. §. *Secundo*, probat Conclusionem nostram (quam ipse cum Aliis, quos citat, amplectitur §. *Praefertendus tamen*) ex Conc. Trident. sess. 24. can. 9. sequentis tenoris: *Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque, validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, anathema sit.*

Vbi, inquit Aversa, Concilium distinctè nominat legem Ecclesiasticam, & votum; sicut distinctè nominat Clericos in sacris constitutos, & Regulares solemniter professos: nimirum referens legem Ecclesiasticam ad Clericos ordinatos, & votum ad Regulares professos. Non ergo per medium voti, sed immediatè per legem Ecclesiae sacris Ordinibus annexa est obligatio continentiae. Hæc ille.

125.
Ostenditur
quod non.

Sed facillè respondere possunt Adversarii, Tridentinum ibi locutum, non de simplici tantum continentia sed de continentia, seu obligatione continentiae, quae sit impedimentum dirimens matrimonium, ut patet ex illis verbis; *Contractumque, validum esse*; porro quod continentia Clericorum dirimat matrimonium, non habet ex natura sua, quasi omnis obligatio continentiae sit impedimentum dirimens, sed ex solo jure Ecclesiastico, ut communiter docent Theologi.

Obligatio
continentiae
Religioso-
rum ex na-
tura rei non
dirimit ma-
trimonium.

Quinimo nec obligatio continentiae Religiosorum illum effectum habet ex natura sua, seu praecisè ex vi voti; sed ex sola lege Ecclesiae ut communior habet sententia, quam sequitur Aversa de Matr. q. 15. sect. 1. §. *Sed dicendum*

nihilominus. Ac proinde hic Auctor male aliter Trident. supra, legem Ecclesiasticam referre ad Clericos ordinatos, & votum ad Regulares professos, quandoquidem per votum praecisè, in ipsius sententia, matrimonium contractum à Regularibus non sit invalidum. Igitur lex Ecclesiastica etiam refertur ad Regulares professos.

Addit autem Trident. *Vel voto*; quia multi dicebant, votum solemnè ex natura rei dirimere matrimonium; non ergo illam controversiam pro una vel altera parte definitur, dicit sub disjunctione: *Legè Ecclesiastica, vel voto*, volens solum definire, sacrum Ordinem, & solemnem professionem dirimere matrimonium, live fiat per legem Ecclesiasticam, live ex natura voti solemnè.

Relicta itaque probatione, petit ex illo loco Conc. Tridentini tamquam minus efficaci; quia hic tantum agitur de obligatione simpliciter continentiae, quae possit esse ex voto immediatè, tamen obligatio continentiae dirimentis matrimonium, de qua ibi loquitur Trident. foret ex lege Ecclesiastica.

Principaliter fundatur Conclusio in duobus Canonibus & Decretis Pontificum & Conciliorum in praecedentibus Conclus. memoratis, quibus hæc obligatio imponitur absolute simpliciter per modum praecipii; licet per imponuntur alia praecipia, nulli facta mentione alicujus voti aut promissionis.

Et cum aliunde nulla sit necessitas voti expliciti, vel impliciti; sive ex parte personae Ecclesiae, nam votum continentiae, quod ab adversariis admittunt Ecclesiam posse praecipere res est aequè difficilis, atque ipsa continentia sine voto; sive ex parte finis illius obligationis qui est honestas & decencia status Ecclesiastici & perfectè obtinetur, si continentia observetur tamen sine voto; videtur hic habere hanc commune dictum: *Frustra à sit per plura*, quod commodè potest fieri per pauciora. Ergo frustra Ecclesia praecipit Clerico votum continentiae, quae aequè commodè possit praecipere immediatè ipsam continentiam.

Non quod possit quempiam absolute obligare ad continentiam, nullo interveniente consensu, sicut nec potest sic obligare ad votum continentiae; sed quod possit obligare illi, qui suam voluntate & libertate prout ad Ordines promovet, non cogendo quempiam absolute ad suscipiendos Ordines. Semper irrogatè intervenit liber consensus, si non immensè circa ipsam continentiam, saltem circa susceptionem Ordinis, cui scit, aut saltem scire debet, talem obligationem esse annexam.

Et ideo Episcopus ordinandis in Subdiaconatu nos proponit non votum castitatis; sed simpliciter obligationem; dicens: *Fili dilectissimi, accipite sacrum Subdiaconatus Ordinem promovendi, ut cum atque iterum considerare debetis attentè, quod cum hodie appetitis, hactenus enim liberi estis, hactenus*

Seç. 5. De Contin. sacris Ordin. annexa. Concl. 5. 689

Vobis pro arbitrio ad secularia vota transire sed si hunc Ordinem susceperitis, amplius non licebit à proposito resistere; sed Deo, cui servire, regnare est, perpetuo famulari; & castitatem, illo adjuvante, servare oportebit; atque in Ecclesia ministerio semper esse mancipatos.

Ubi, ut vides, eisdem verbis denuntiat Subdiaconis ministerium Ecclesiæ, & castitatem; sed ad ministerium Ecclesiæ non tenentur ex voto; ergo neque ad castitatem ex voto, sed immediate ex præcepto Ecclesiæ.

129. Alioquin cur Pontificale seu Pontifex non peteret à singulis explicitum votum, sicut petit Superior à singulis Regularibus; dum solemniter profiterentur? Ita argumentatur Averfa supra §. Quarta.

Sed respondet quispiam; quia professio consistit essentialiter in tribus votis, paupertatis nimirum, castitatis & obedientiæ; quid ergo mirum, si explicita illa vota exigantur in solemnibus professione, quàmvis absolute sufficere possent implicita? At verò Ordinatio sacra essentialiter non est votum continentiæ explicitum vel implicitum, ut omnibus est manifestum, sed unum ex septem Ecclesiæ Sacramentis, cui vel Deus, vel Ecclesia annexit obligationem seu votum continentiam. Cur ergo non sufficiat votum implicitum seu tacitum, id est, quòd Ordinatus sciat, aut saltem scire debeat, illi Sacramento esse annexum huiusmodi votum & nihilominus velit illud suscipere & actu suscipiat?

130. Sanè non video magnam vim illius Argumenti: nisi addatur, quòd contingere possit, ut suscipiens sacros Ordines, nihil omnino sciat, nec scire possit de illo voto; & quàmvis optime sciat, aut certe scire possit, absolute tamen nolit votum: jam autem, ut dicebat Scotus supra: Nullus votum votum nolum; immo non scitum, cum nihil sit volitum, nisi cognitum.

Hinc tamen aliquis faceret signa tacitæ professionis, v. g. per triduum gestaret habitum professorum; nisi sciat, illam gestationem esse tale signum, in foro conscientie non obligatur; ergo similiter in casu nostro, qui cum ignorantia invincibili illius voti, vel etiam cum positiva voluntate non votendi, susciperet Ordinem sacrum, non obligaretur ad continentiam.

Ad istud ergo incommodum evitandum, videtur planè fuisse conveniens, ut illud votum explicite à singulis exigeretur, aut certe proponeretur. Cùm ergo hoc non fiat, signum est, Ecclesiam ne tacitum quidem votum postulare. Præsertim cùm licet explicitum exigeret, equidem illud inconveniens non evitaretur, quia ad verum votum non sufficit externa promissio, sed maximè requiritur animus internus, qui semper potest abesse, tamen ore verba promissionis proferantur.

131. Ut ergo etiam tali casu, quando quis absolute nolle promittere continentiam, nihilominus ad eam obligaretur; profus expediens vi-

detur fuisse, quòd Ecclesia immediate suo præcepto susceptioni sacri Ordinis annexerit illam obligationem; quia tunc ordinatus obligatur hoc ipso, quòd verè consentit in ipsam Ordinationem, eo modo; quo obligatur ad recitandas horas Cónicas.

Aliqui, ut hanc difficultatem evadant, respondent; in tali casu obligationem oriri ex immediato præcepto Ecclesiæ; sed quando ordinatus novit votum, & non habuit contrariam voluntatem.

Sed contrà facit; quòd nuspiam in iure invenitur illa distinctio; ergo gratis confingitur; ergo vel omnes obligantur immediatè ex præcepto Ecclesiæ, vel nullus obligatur.

Dices; invenitur illa distinctio in Concilio Trident. sess. 24. can. 9. Si quis dixerit, Clericò in sacris Ordinibus constituto . . . posse matrimonium contrahere, contractumq; validum esse non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; anathema sit.

132. Respondet ut supra; hic non agitur de simpliciter tantum obligatione continentiam, sed de tali obligatione continentiam, quæ sit impedimentum dirimens matrimonium; & definit Trident. hunc effectum provenire, vel ex lege Ecclesiastica, ut communior est opinio; vel ex voto, ut Aliqui docent; præsertim de matrimonio Regularium, de quo etiam ibi agitur.

133. Alii ergo putant sufficere ad votum tacitum, quòd aliquis, sciens obligationem voti annexam, velit suscipere Ordines sacros, tamen positive nolit votum; quia, inquirunt, hæc voluntas est tantum aliqua velleitas seu simplex complacentia, quæ quidem velle non votum, si possit; interim, quia videt, se non posse illam obligationem separare, absolute in eam consentit; sicuti qui nolle projicere merces in mare, interim absolute projicit, quia videt se non posse alio medio evitare naufragium.

134. Respondet; disparitatem esse, quòd illa projectio non possit fieri sine absoluta voluntate projiciendi, ut patet; possit autem quis suscipere Ordines sacros, etsi absolute nolit votum continentiam, dummodo absolute velit suscipere Ordines; adeoque per susceptionem Ordinis non recedit à tali contraria voluntate, sicuti recedit per projectionem mercium.

Suppono autem cum communi sententia, animus votendi esse omnino de ratione & essentia voti, prout votum distinguitur à præcepto, ut nequidem per Deum possit illa voluntas suppleri, ita ut sequatur obligatio fidelitatis, bene alterius virtutis. Unde quòd hic quæritur est, an qui susciperet Ordinem sacrum, sciens obligationem continentiam annexam, absque voluntate; imò cum contraria voluntate eam votendi seu Deo promittendi, si postmodum non contineat, peccet contra votum propriè dictum, & per consequens peccato infidelitatis. Quod ego non puto.

Quidquid videatur dicere Vasquez disp. 247. §. 111. n. 98.

mediatè præcipere continentiam.

Gratia videtur dici quòd obligatio hic, aliquando oritur ex præcepto, aliquando ex voto.

132. Objectio est Trident.

Solvitur.

133. Aliqui putant consistere votum tacitum cum voluntate non votendi.

& probant à simili.

Assignatur disparitas.

Animus votendi est omnino de essentia voti.

Aliud argumentum Averfa pro nostra Conclusionem. Responsio.

130. Auctor non videt magis hanc vim istius argumenti, nisi aliquid addatur.

131. Congruum fuit, quòd Ecclesia im-

Sect. 5. De Contin. sacris Ordin. annexa. Concl. 5. 691

quam simpliciter fornicatione notatis, quoad executionem Sacerdotalis officii, poteris dispensare.

140. Respo. ad textum.
Respo. ad 2. Respondet; in primo textu sumitur hoc nomen fornicationis, ut distinguitur contra adulterium, ut patet ex illis verbis: *Fornicatur fuerit vel adulterium commiserit.* In secundo vero textu accipitur pro copula illicita, prout distinguitur contra copulam etiam licitam, ex qua incurritur irregularitas bigamiæ. An autem illa copula, præter malitiam fornicationis, etiam habeat malitiam sacrilegii, ibi non quaritur, adeoque ex illis iuribus nihil probatur contra communem doctrinam.

Ceterum tamen præceptum continentie non distinguit seu superaddat aliam malitiam, quando fertur ex motivo ejusdem virtutis, v.g. ex motivo castitatis; atamen quando fertur ex motivo alterius distinctæ virtutis, ut in casu proposito ob reverentiam divini ministerii & sacri Ordinis, atque adeo ex motivo Religionis erga Deum, verè distinguit seu superaddit novam malitiam, ut alibi latius diximus. Hæc sufficerent pro veritate Concl. nisi opposita sententia foret magis communis, cujus proinde fundamenta restant dissolvenda.

141. Itaque quamplures Theologi ac Iuristæ & morales Auctores annectunt obligationem continentie Ordinibus, mediante voto proprio ordinatorum, non quidem explicito & expresso, siquidem non invenitur talis forma voti in ritu Ordinationis, sed tacito & implicito, quod fit opere ipso, nempe reali susceptione Ordinis; sicut & datur professio tacita, quæ fit opere ipso, complendo annum probationis, & gestando habitum, ac exercendo munera professorum.

Probatur autem hic dicendi modus ex ipso iure, cap. *Cum olim*, 6. de Clericis conjugatis, ibi: *Nos igitur attendentes, quod Orientalis Ecclesia votum continentie non admisit.* Ita Innoc. 3.

Et Bonif. 8. cap. unico de Voto in 6. sic ait: *Presentis declarandum duximus oraculo sanctionis, illud solum votum debere dici solenne quantum ad post contractum matrimonium dissolvendum, quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis, aut professionem expressam vel tacitam, factam alicui de Religionibus, per Sedem Apostolicam approbatis.*

142. Similiter loquitur Ioannes 22. Extrav. de Voto cap. unico ibi: *Presenti declaramus edito, quod licet votum solemnizatum per sacri susceptionem Ordinis &c.*

Accedat auctoritas B. Gregorii, qui scribens Petro Subdiacono lib. 1. Epist. 42. in fine ait: *Nullum facere Subdiaconum præsumant Episcopi, nisi qui se victurum castæ promiserit.* Ita refertur apud Grat. dist. 28. c. 1.

Et ibidem cap. 3. ex Conc. Tolet. 4. c. 26. dicitur: *Quando Presbyteri aut Diaconi per Parochias constituuntur, oportet eos primum professionem Episcopo suo facere, ut castæ & piæ vivant sub Dei timore.*

Magis ad propositum facit, quod ibidem refertur c. 5. ex Conc. Tolet. 2. cap. 1. sub hac forma verborum: *At ubi octavum decimum ætatis sue compleverint annum, coram totius Cleri, plebisq; conspectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo perscrutetur: quibus si gratia castitatis Deo inspirante placuerit & promissionem (aliàs, professionem) castimonie suæ absque conjugali necessitate sponderint sectaturos, hi tamquam appetiores arctissima vi levisimè Domini iugo subdantur: ac primò Subdiaconatus ministerium habitâ probatione professionis suæ à 20 anno suscipiant.*

Adjungo quod ibidem lego cap. 6. ex Conc. Arelat. 2. c. 2. *Assumit aliquem ad Sacerdotium in coniugii vinculo constitutum non oportet, nisi fuerit promissa conversio, id est, castitas.*

Omitto alios textus, qui ibidem videri possunt, & similiter loquuntur de Diaconis. Tantum subscribo, quod ex Conc. Carth. 3. c. 19. refertur dist. 32. cap. 8. *Lectores cum ad annos pubertatis venerint, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam præferri, si videlicet ad Subdiaconatum voluerint promoveri.*

Respondetur; per votum & promissionem seu professionem continentie in illis iuribus non aliud intelligi, quam acceptationem obligationis, ab Ecclesia per modum præcepti impositæ, sive voluntariam ipsam susceptionem Ordinis sacri cum hac obligatione. Et ideo vocatur votum implicitum & tacitum, quia licet non expressione verborum, tamen facto ipso recipitur talis obligatio, & fit talis professio.

Sed quare, inquis, vocatur votum? Respondet; ob similitudinem, quam habet cum voto; quia sicuti ad votum continentie propriè dictum nemo potest cogi propter difficultatem & præstantiam illius virtutis; sic etiam nemo potest cogi ad susceptionem Ordinis sacri, cui conjungitur per præceptum obligatio continentie, propter eandem difficultatem & præstantiam. Et sicuti votum continentie propriè dictum pertinet ad virtutem Religionis, sic etiam ad eandem virtutem spectat obligatio continentie & susceptio Ordinis sacri, cui hæc obligatio per præceptum annectitur.

Igitur ad distinctionem aliorum operum, v.g. auditionis Missæ, lectionis Horarum Canoniarum, & similibus, quæ Ecclesia per se præcipit, aut certè præcipere potest, non habito respectu ad liberum consensum subditorum, quia suâ difficultate non superant communiter fragilitatem humanam; ad differentiam, inquam, illorum operum, voluntaria susceptio Ordinis sacri, cum obligatione continentie vocatur votum, & professio continentie, ut sic indicetur spontanea & libera omnino electio eorum, qui cum sacro Ordine, hanc obligationem subire consentiunt.

Itaque jura jam citata, vel loquuntur de voto similitudinario, ut patet ex materia subjecta, & rationibus allegatis pro nostra sententia. Vel certè

143. Præterea ex cap. 1. Concil. Tol. 2a

cap. 2. Concil. Arel. 2a

& cap. 19. Conc. Carth. 3a

144. Quid illa jura intelligant per votum seu promissionem continentie.

145. Quare illud præceptum Ecclesie vocetur votum.

146. Jura citata loquuntur de voto.

omissu-
nario, aut
particulari
promissio-
ne.

certè de aliqua particulari professione seu promissione continentia, quæ ob peculiarem aliquam rationem fiebat, vel Deo, vel saltem Episcopo ordinanti. Sic quippe Greg. Papa prohibuit, ut deinceps in Sicilia non præsumant Episcopi ullum facere Subdiaconum, nisi qui se victurum castè promiserit. Non ait, Deo, ut proinde intelligi posset de Episcopo ordinante, ne videlicet postmodum allegarent antiquam Ecclesiæ consuetudinem in contrarium; voluit siquidem Pontifex, ut imposterum Subdiaconi Sicilia ordinarentur more Ecclesiæ Latinæ, & non amplius more Ecclesiæ Græcæ, quo antea consueverant ordinari.

147.
Explicatur
cap. 10.
Conc. An-
cyrani.

Consimiliter explicari posset, quod statuit Conc. Ancyrani cap. 10. aliàs 9. (& refertur dist. 28. c. 8.) *Diaconi quicumque, cum ordinantur, si in ipsa Ordinatione professi sunt dicentes, velle se habere uxores, nec posse se continere, hi si postea ad nuptias venerint, maneat in ministerio, propterea quod his Episcopus licentiam dederit. Quicumque sanè tacuerunt, & susceperunt manus impositionem, professi continentiam, si postea ad nuptias venerint, à ministerio cessare debent.*

In quibus verbis nota ly *Professi sunt*, scilicet coram Episcopo; ergo ly *Tacuerunt*, & per consequens ly *Professi continentiam* (utique implicitè per taciturnitatem) intelligi potest de professione seu promissione continentia facta Episcopo, & non Deo. Voluit namque Concilium, ut illi tantum Diaconi obligarentur ad continentiam, qui hoc vinculum implicitè acceptarent, non præcisè per susceptionem Ordinis, sed per propriam taciturnitatem.

148.
Item ex-
penditur
cap. 10.
Tol. 11.

Quantum ad Constitutionem Conc. Tolentani 11. cap. 10. (& refertur dist. 23. c. 6.) *Quamquam omnes, qui sacris mancipantur Ordinibus, canonicis regulis teneantur adstricti; expeditibile tamen est, ut promissionis suæ vota sub cautione spondeant, quos ad promotionis gradus Ecclesiastica probat aliàs, provebit) disciplina. Solet enim plus timeri, quod specialiter pollicetur, quam quod generali sponsione concluditur.*

Aversa.

Ibi planè supponitur obligatio generalis ex communi lege Ecclesiæ: additur autem (inquit Aversa supra §. *Et in quibusdam*) specialis voti promissio, intelligendo acceptationem ejus obligationis: nisi fortè in ea Provincia tunc fuerit specialiter requisitum expressum votum, distinctum à communi præcepto. Quod factum, putat hic Auctor, ut sic magis singulis innotesceret ea obligatio, ac deinceps cautiores essent ad eam implendam, ut colligitur ex ultimis verbis: *Solet enim plus timeri &c.*

149.
In quo non
videtur esse
sermo de
obligatione
continentiæ
annexa Or-
dinibus
sacris.

Interim noto ego, ibi non esse specialem sermonem de obligatione continentia annexa Ordinibus sacris, sed de obligatione vivendi juxta fidem Catholicam, & reverentiam ac obedientiam præstandi superioribus Prælati.

Ita colligo ex Glossa ibi verb. *Quamquam*, ubi his verbis proponit casum istius Constitutionis.

Quæsitum fuit in Concilio Tolentano; an Clerici, qui promovuntur ad Ordines & Prælatas, promittant debeant suis Majoribus vivere iuxta fidem Catholicam, & eis reverentiam & obedientiam præstare. Et respondet: quod quamvis ad hoc teneantur generaliter, tamen ab eis hoc exigitur expresse. Solet enim plus timeri &c. & qui contra hoc promissum (utique Prælato factum, non Deo) venerit, iuxta consuetudinem penam persolvat. Ita Glossa.

Et patet ex verbis subsequentiis Concilii: *Et idem placuit huic sancto Concilio, ut unusquisque, qui ad Ecclesiasticos gradus est assumptus, non sine honoris consecrationem accipiat, quam placuit sibi (aliàs, placita sibi) adnotatione, (id est, scripturâ) promittat, ut siem Catholicam sincerè devotione custodiens, iuste & pie vivere debeat, & in nullis operibus suis, canonicis regulis contradiat, atque ut debitum per omnia honorem, atque reverentiam, præminentibus sibi auctoritatibus, iuxta illud B. Leonis Pape editum: Qui sita alioquin esse prepositum, non molestè ferat, autem sit esse prælatum; sed obedientiam, quam regis, tamen ipse dependat.*

Itaque hæc Constitutio partim aut nihil ad propositum, nisi sub ly *Canonice regulis contradiat*, intelligas regulam seu obligationem continentia. Et illo admittit, tantum sequitur, quod Majoribus suis, ut patet ex Glossa, debent tunc temporis in illa Provincia ordinandi, ante susceptionem Ordinis, continentiam promittere, propter specialem rationem, quæ non repugnat nostræ sententiæ.

Et de eadem promissione, homini facta, intelligo cap. 5. Concil. Tolent. 3. *Conventus est à sancto Concilio Episcopus, Presbyter &c. conon, venientes ex hæresi, carnali adhaerent uxoris copulari. Ne ergo de cetero hoc faciant, tur quod & canonicis prioribus continentiam, ut ceat eis vivere libidinosa societate, sed maneat eos conjugali lege, communem utilitatem habent, non sub uno conclavi maneat. Val certe si ipsa virtus, in alia domo, seam uxorem faciat habitare, ut castitas apud Deum, & apud homines habeat monium bonum. Si quis vero post hæc conventionem (utique cum homine) obsecrat cum uxore vivere, ut neglector habeatur.*

Ex his omnibus, festinè cognoscitur, quod in Conclus. addiderim illam particulam *obsequio casu particulari*; quia potuit sic ordinari in quibus Provinciis, & fortè sic ordinatum, ut non solum Episcopo ordinanti; sed etiam Deo ante Ordinationem fieret votum continentia, sic exigente pro tunc bono publico, & lio Ecclesiæ.

Omitto rationes, quas adversarij contra Conclusionem nostram adducunt; quia parva sunt momenti, & jam pro parte eis est illustratum. Nam imprimis inferunt; quod habitus carnis in ordinatis non esset diversæ speciei, sed per consequens non haberet circumstantiam differentem novam speciem, & explicandam in

Secl. 5. De Contin. sacris Ordin. annexa. Concl. 5. 693

Confessione præ lapsu laicorum; præceptum quippe Superioris, quando cadit super materiam alias debitam, per se non addit aliam speciem malitiæ.

Solvitur. Sed ad hoc supra responsum est; scilicet, etiam præceptum superaddere aliam speciem malitiæ; quando fertur ex motivo diversa virtutis.

152. Secunda objectio. Inferunt rursum; ergo si quis simul professus, & ordinatus, carnali peccato delinqueret, præter culpam luxuriæ, duplicem aliam incurreret; unam contra votum, & alteram contra præceptum; debereque utramque distinctè in Confessione aperire.

Solvitur. Respondeo conc. totum: Et qui contrarium docent, scilicet satis esse vel exprimere professionem, vel Ordinem, sunt in opposita sententia; puta, quòd obligatio continentia sit annexa Ordini ex voto immediatè, & non ex præcepto.

153. Tertia. Si denique inferant ex nostra sententia: ergo Pontifex posset in illa obligatione dispensare, etiam sine causa, saltem validè; immo in universum eam tollere seu abrogare, quia potest legislator eadem auctoritate, quâ legem aliquam condidit, in ea ad libitum dispensare, ac etiam eam in totum abrogare: quod non sic procedit in voto. At consequens planè videtur absurdum & magnum aditum aperiret ad hujus tam sanctæ institutionis dissolutionem.

Solvitur. Respondeo; estò obligatio annexa esset ex voto cum id solum proveniat ex lege Ecclesiæ, posset Ecclesia legem illam validè tollere sine justa causa; quâ utique sublatâ, qui susciperet Ordines, nullatenus obligaretur, etiam ex voto, ad continentiam, sed posset validè & licitè inire matrimonium, & in eo petere & reddere debitum.

154. Pontifex potest facere, ut ordinatus valide contrahat matrimonium, auferendo legem irritantem. Deinde; potest Pontifex facere, ut jam ordinatus cum voto continentia, nihilominus validè contrahat matrimonium; & per consequens, in eo licitè reddat debitum, auferendo scilicet legem suam, quâ irritavit matrimonium ordinati, ut suo loco diffusius explicabitur. Sed hoc non est absurdum, nec aditum aperit ad hujus tam sanctæ institutionis dissolutionem; ergo nec istud, quod sequitur ex nostra sententia.

Probatür Minor: quia ut aditus maneret oclusus, sufficeret, quòd Pontifex non posset hæc facere licitè sine justa causa; sed quòd graviter peccaret, propter maximum scandalum, & confusionem, quam inferret Ecclesiæ. Sanè non est præsumendum, quòd Spiritus sanctus, cujus providentiâ regitur Pontifex, maxime in iis, quæ spectant bonum totius Ecclesiæ, permittet aliquando tantum scandalum & confusionem.

155. Immo potest absolventè dispensare, sive in præcepto, Ceterum ex justa causa posset Pontifex concedere dispensationem, sive in præcepto, sive in voto isto; quâ dispensatione factâ, Clericus dispensatus, non solum validè, sed etiam licitè con-

trahit matrimonium; eoque utitur petendo & reddendo debitum.

Atque tales dispensationes aliquando vidimus, non tantum ex causa boni publici & communis, sed etiam ex causa boni privati & specialis ejusdem Clerici; estò Aliqui doceant, semper requiri causam publicam, eo quòd nequeat bonum privatum tanti momenti concurrere, quanti opus est, ut tanto malo scandaloque publico valeat comparari, quantum ex matrimonio Clerici sequeretur, quodque compenset tantum bonum, quantum est Clericorum continentia. Ita Sanchez lib. 8. de Matr. disp. 8. n. 2.

Respondeo; quàmvis hæc ratio obtineret in Clerico Sacerdote aut Diacono, tamen in Subdiacono videtur posse aliquando occurrere bonum privatum tanti momenti, quanti opus est, ut valeat comparari malo & scandalo publico, quòd ex matrimonio talis Clerici sequeretur; quòdque compenset tantum bonum, quantum est talis Clerici continentia. Et ideo frequentius cum Subdiaconis dispensatur, rarius cum Diaconis, rarissime cum Sacerdotibus. Quòd enim quisque magis consecratus est Deo, eò videtur exigi major causa ad dispensandum; quia eò majus oritur scandalum, & majus bonum est continentia.

Si autem à me quæritur; an ergo nullum sit discrimen in dispensando; si obligatio sit ex præcepto, aut ex voto? Respondeo citius, fortè aliquod esse; puta, quòd si obligatio tantum sit ex præcepto Ecclesiæ, id est, ipsius Pontificis, tamen si sine causa dispensaret, nihilominus posset dispensatus licitè uti tali dispensatione, contrahendo matrimonium, & petendo ac reddendo debitum; quia reverà vinculum præcepti ablatum est, et si non sine gravi peccato Pontificis.

At si obligatio sit ex voto, cum dispensatio in voto sine justa causa sit invalida, peccaret Clericus sic dispensatus contrahendo matrimonium & petendo debitum; posset tamen reddere debitum, quia matrimonium foret validum, cum invaliditas non oriatur præcisè ex voto, sed ex lege Ecclesiastica. Talis ergo ita se deberet gerere, ac si cum voto simplici castitatis matrimonium contraxisset; quia dispensatio solum abstulit solemnitatem voti, non autem absolutam obligationem; abstulit irritationem dumtaxat matrimonii, non autem prohibitionem; sicutque dispensatio valida quantum ad constituendum matrimonium validum; secus quantum ad reddendum matrimonium licitum.

Ceterum, dato hoc discrimine, nullatenus est absurdum, quòd Clericus dispensatus sine causa, licitè utatur dispensatione; sicuti nullatenus est absurdum, quòd Clericus dispensatus sine causa, in lectione horarum Canonicarum, licitè eas non recitet.

Dixi: *Dato hoc discrimine*: quia in primis dicitur SSS 3 ego

sive in voto isto ex justa causa.

An requiratur sententia per causam publicam

Sanchez.

156. An sit illud, quod dicitur, men in dispensando, si obligatio sit ex præcepto, aut ex voto.

Solvitur.

152. Secunda objectio.

Solvitur.

153. Tertia.

Solvitur.

154. Pontifex potest facere, ut ordinatus valide contrahat matrimonium, auferendo legem irritantem.

155. Immo potest absolventè dispensare, sive in præcepto,

ego teneo, etiam dispensatio in propria lege sine justa causa, est invalida; quamvis abrogatio valeat, & ita ex hac parte adhuc esset aliquod discrimen.

157.
An Pontifex sine causa possit valide dispensare in suo voto.
Aversa.

Deinde Aversa supra §. *Solum ergo*, docet, quod quamvis in voto merè spontè emisso, non valeat dispensatio sine justa causa, & per consequens non liceat uti tali dispensatione: attamen quando votum ipsum emittitur ex præcepto Superioris, dici, inquit, potest, ita manere sub potestate ejusdem Superioris, & ita esse interpretandum dependere ab illo, & cum hac intentione esse emissum à vovente, ut possit ita ab eodem Superiore dispensari & relaxari, sicut posset præceptum ipsum Superioris, cadens super eandem materiam. Et sic est in præsentis casu, ubi votum continentiae in sacra Ordinatione diceretur emitti ex præcepto & instituto ipsius Ecclesiae seu Pontificis. Hæc ille.

Sed quia nullum pro hac nova opinione citat Auctorem, & de illa intentione voventis nobis non sufficienter constat, neque talis interpretatio satis fundata apparet; nequaquam ei subscribimus, & eadem facilitate ac soliditate dicimus; Superiorem in hoc voto nihil amplius posse, quam in aliis votis, factis absque ejus præcepto; quia præceptum voventi non potest mutare naturam voti, nec minus jus accipit Deus ex illo voto, quam ex alio quocumque; & ideo non magis potest Superior tollere jus, quod Deus habet ex illo voto, quam ex alio quocumque.

158.
An Confessarius determinatè scire debeat, quam ex his duabus sententiis Clericus teneat.
Coninck.

Atque hic foret finis hujus Conclus. nisi aliquis Confessarius me interrogasset; an determinatè scire debeat, quam ex his duabus sententiis Clericus teneat, dum confitetur peccatum carnis; nam si putavit, se obligari ex præcepto, jam alio specie peccato peccavit, quam si putasset, se obligari ex voto.

Et quid si tenuisset sententiam Coninck disp. 20. de Sacramento Ord. n. 130. purè, Clericos obligari tum ex præcepto, tum ex voto? Nam licet communiter rejiciatur, eò quod multiplicet obligationes, & per consequens peccata sine necessitate; fieri tamen potest, ut quis ei mordicus adhaereat, & per consequens, peccet duplici peccato, saltem propter conscientiam erroneam; cum aliàs solum peccasset unico peccato. Quid ergo faciendum mihi, inquit, dum audio Clericum simpliciter confitentem peccatum carnis? Interrogabo eum, quam sententiam sequatur?

159.
Resolutio Auctoris.

Puto; non esse in illa re scrupulizandum, cum Clerici, dum actualiter peccant, non soleant apprehendere, nisi specialem aliquam obligationem ratione status sui, ex quocumque demum capite illa oriatur; & credo, quod quamplurimi sint, qui nihil sciunt de hac diversitate sententiarum; & si scirent, indubiè vellent minori, quo possunt, peccato peccare, & non duobus, sed unico.

Sufficienter ergo confitetur Clericus, dum statum suum explicat; quo intellecto, poterit Confessarius secundum diversas sententias, jam discussas, formare judicium de specifica malitia illius actus. Et aliunde parùm refert in ordine ad imponendam condignam satisfactionem, quam sententiam ipse sequatur, aut etiam Clericus fuerit secutus; cum utrumque peccatum sit æqualis, aut ferè æqualis gravitatis. Rationem autem est, quod velit duplici peccato peccare, secundum sententiam Regii, quando utrumque adhuc nimium est.

Igitur, nisi expressè Clericus se determinaverit ad unam, vel alteram sententiam, videtur sufficere, sicut statim dixi, quod explicet statum suum; & Confessarius non tenetur ulterius interrogare, sed potest judicium formare de eo, quod minimum est; cum indubiè peccator hoc censeatur intendere, dum expressè non intendit, quod majus est.

Hanc doctrinam, quia non invenio in aliquo Auctore, lubens subijcio correctioni doctorum, paratus illis subscribere, si quid melius occurrerit.

Interim procedam ad ultimam difficultatem hujus Disput. Et quæ illa? Utrum obligatio continentiae se extendat etiam ad invalide ordinatos, vel ante ætatem; aut vi & metu. Ad duas priores partes Respondeo:

CONCLUSIO VI.

Obligatio continentiae non extendit se ad invalide ordinatum; uti nec ad ordinatum non solum rationis, nisi post illius rationis Ordinem suscipere ratificet. Quòd debeat ratificari post annos pubertatis non constat.

Prima pars Conclusionis intelligitur de valide ordinato, ex quocumque defectu proveniat invaliditas, & ex quocumque defectu dicatur oriri obligatio continentiae; ita ut non valide ordinatus, sive ex defectu materiae, sive ex defectu intentionis, sive per se, vel in ministro, non teneatur ad continentiam, neque ex præcepto Ecclesiae, neque ex voto solemnè, aut etiam simpliciter; sed potest, licet semper scandalo, matrimonium contrahere, & contracto uti petendo ac reddendo debitum.

Hæc est communis sententia tam Jurisperitorum, quam Theologorum, paucis se opposentibus; qui autumant, manere obligationem voti simplicis, quando ordinatus procedit bona fide; argumento cap. usici de Dispens. pub. in 6. ibi: *Per dictum tamen contra alium* (scilicet